SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 96. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 22, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ТРАВНЯ 1990 Ч. 96. РІК XCVII.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ СЕСІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Київ. — Народні депутати України від Львівщини Ігор Деркач і Степан Хмара звернулися з депутатським запитом до міністерства внутрішніх справ УССР з приводу брутальних дій міліції та ЗМОП (загонів міліції особливого призначення) в Полтаві під час відзначення 111-ої річниці з дня народження Симона Петлюри, коли десятки людей були побиті міліціонерами, кинуті до тюремних камер, багатьом вчинили насильницький особистий обшук не пред'являючи санкції прокурора і не пояснюючи причин.

До сесії Верховної Ради також надійшов лист від громадсько-політичних організацій і рухів України, в якому розповідається, що працівники міліції та ЗМОП жорстоко поводилися з неповнолітніми юнаками й дівчатами, вагітними жінками, тримаючи їх по 10 годин без їжі та принижуючі їх людську гідність.

В листі є такі вимоги: створити депутатську комісію для розслідування дії міліції у Полтаві й області; звільнити всіх заарештованих; повернути конфісковані речі; притягнути до кримінальної відповідальности винних в грубому порушенні людських прав; з'ясувати джерела фінансування цієї антинародної акції і зобов'язати організаторів відшкодувати ті витрати, перерахувавши їх до фонду організації Діти Чорнобиля!

Заяву підписали представники НРУП, УНДЛ, СНУМ, УРП, УНП.

Відповідаючи на депутатський запит, заступник міністра внутрішніх справ УССР і депутат ВР УССР Дурдинець пояснив, що правоохоронні органи діяли законно, оскільки їхні дії були узгіднені з органами влади і на те була санкція прокурора. Підставою для цього послужив „антисоціялістичний" характер дати, бо, на думку властей, постать С. Петлюри достойна лише того, аби його ганьбити як „буржуазно-націоналістичного контрреволюціонера".

Консервативна більшість депутатського корпусу проголосувала проти створення спеціяльної комісії, яка мала б провести розслідування дій міліції у Полтаві.

Газета „Известия" з 16-го травня надрукувала коротеньке повідомлення про те, що в Києві „засідає український парлямент". В повідомленні сказано, що першу сесію „повністю передавали по радіо й телебаченню".

Однак в газеті „Известия" визнається, що прийняття рішень на сесії „спочатку буде даватися, мабуть, нелегко". — Далі йде пояснення що попередній порядок денний передбачав „десятки найскладніших питань — від затвердження економічного суверенітету України до обрання голови Верховної Ради і формування нового кабінету міністрів. Не можна також відмахнутися і від „незапланованих" проблем, „порушених самим життям і зафіксованих на гаслах і транспарантах демонстрантів, які буквально заповнили площу перед будинком Верховної Ради республіки". Але різні депутатські групи по-різному хочуть вирішувати ці проблеми. Реальними силами у Верховній Раді України сьогодні є депутати — партпрацівники та представники Демократичного Бльоку. — „Проба сил цих покищо не оформлених груп при вирішенні показала, що кожна з фракцій може дошкульно насолити одна одній. Тому праця першого дня закінчилася з дуже скромними результатами", — підсумовують редактори газети „Известия".

Ю. Сорочик зустрічався з конґресменами

Вашінґтон. — Як інформують з Бюра Українського Народного Союзу, тут перебував в днях 8-9-го травня один із наймолодших депутатів України, 36-літній Юрій Сорочик зі Львова. Він відвідав членів Конґресу за ініціятивою та з допомогою Евгена Іванцева, керівника Бюра УНС у Вашінґтоні.

Перші відвідини відбулися у конґресмена Меттю Ріналдо з Ню Джерзі, в часі яких Ю. Сорочик підкреслив важливість відкриття американського консуляту в Києві. Він також звернув увагу на те, що Україна потребує економічної допомоги Заходу, щоб відбудуватись. Конґресмен М. Ріналдо запевнив його у тому, що така технічна допомога із ЗСА для України напевно буде.

У зустрічі із конґресменом Крістофером Коксом обговорювано політичні зміни, які заіснували в СССР, а К. Кокс звернув увагу на те, що в Україні потрібні негайні зміни законів, які б дозволили на незалежну економічну господарку. Зокрема приватна власність є тут незвичайно потрібна.

Конґресмен Дейвид Драєр, який мав бути членом групи обсерваторів виборів в Україні, підкреслив свою підтримку Рухові і своє бажання таки якнайскорше відвідати Україну. І тут Ю. Сорочик виявив конечність економічної допомоги Заходу і дав коротикий звіт із перебігу виборів.

Конечність відкриття американського консуляту була порушена знову під час відвідин сенатора Міча Мек Конелла.

Ю. Сорочик відвідав ще конґресмена Дейвида Боньора, діди якого по стороні матері походять зі Львова, і вкінці конґресмена Баба МекЮвена, який був у розмові зацікавлений зокрема питанням Українських Церков. Б. МекЮвен питався в розмові, яку допомогу може ЗСА дати тепер Україні.

Ю. Сорочик відвідував ЗСА з групою молодих професіоналістів зі Львова на запрошення Міжнародної фундації Ротарі клюбу. Перекладачами служили йому Марта Зєлик і Андрій Метіль.

Вболівальників б'ють за національну символіку

Чернівці (Володимир Клим). — В середу, 9-го травня, на стадіоні „Буковина" в Чернівцях відбулися змагання між футбольними дружинами „Буковина" (Чернівці) та „Нива" (Тернопіль).

Наряди чернівецької міліції зупиняли перед входом на стадіон болільників „Ниви" і обшукували, змушуючи ростібати сорочки, щоб не пропустити на стадіон національної символіки. Всіх їх розмістили в окремій секції, яка була оточена щільними рядами міліції та осіб у цивільному. Ці останні негайно виривали з рук національні прапори, як тільки хтось підносив їх над головами болільників.

Після закінчення матчу із бльокованої секції нікого не випустили, а коли стадіон **опорожнів, усіх бльокованих** брутально обшукали, штовхали їх, били ногами та кулаками, провокували на бійку.

Цими діями керували підполковник Івануся та майор Скорейко.

Депутат Обласної ради В. Клим зробив депутатський запит голові Обласної ради, першому секретареві Обкому КПУ Є. Дмітрієву з приводу цієї розправи.

Подібні розправи в Чернівцях були і під час фестивалю „Червона рута", тому Народний Рух України за Перебудову має намір створити дружину для охорони болільників чи інших людей з національною символікою.

В Бриджпорті створено відділ Фонду Допомоги України

Бриджпорт, Конн. (М. Івашків). — Тут створено філію Фонду Допомоги Україні.

В суботу, 21-го квітня, тут в залі української католицької церкви відбулися організаційні збори, на яких доповідачами були проф. Тарас Гунчак і Євген Стахів.

Два тижні пізніше, 6-го травня в тій самій залі відбулися Загальні збори, на яких вибрано комітет. До Управи були вибрані представниками всіх українських організацій, які існують в околицях Бриджпорту. Комітет очолив працьовитий громадянин Ігор Гайда.

УНІГУ видав працю д-ра Ю. Шевельова

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Тут вийшло з друку нове видання Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ), праця професора Колюмбійського університету в Ню Йорку д-ра Юрія Шевельова п.з. „Українська мова в першій половині XX ст. (1900-1941")". Читач знайде в ній ґрунтовну характеристику сучасних норм української мови. Висвітлюється також політика Комуністичної партії, спрямована на ліквідацію української мовної незалежности в краю. Книжка подає фахову аналізу процесів формування української мови на тлі політичних, правових і культурних подій на українських землях. Обсяг книжки 240 сторінок. Її можна придбати у Harvard Series in Ukrainian Studies, 1583 Massachusetts Ave., Cambridge, Mass. 02138. **ціна 20** дол. з пересилкою.

Перша половина XX століття в багатьох відношеннях була критичною для розвитку і характеру сучасних норм української мови. Перед Першою світовою війною Україна була поділена між Російською і Австро-Угорською імперіями.

(Закінчення на стор. 4)

Показ моди у „Свободі"

Ірина Ганкевич в редакції „Свободи".

Джерзі Сити, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Напевно цей заголовок здивує наших читачів. Як це можливо, щоб у редакції найстаршого і найповажнішого українського щоденника відбувалася така імпреза, як „показ моди" та ще й ми писали про неї! Однак в добу повної рівноправности і коли взяти під увагу, що в редакціях „Свободи" і „Українського Тижневика" працює вісім жінок, і лише три мужчини — це зовсім нічого дивного, ще й коли причиною до цього є молода талановита українка зі Львова Ірина Ганкевич, яка приносить зі собою свої прегарні, оригінальні та з **українським орнаментом жіночі** сукні, шалі та інший одяг.

Вона розкладає їх у нас в цілій красі, али ми, розуміється, хочемо побачити ці сукні краще і запрошуємо одну із молодих співробітниць редакції показати їх „в оригіналі".

А тим часом випитуємо Ірину як це сталося, що вона взялася до такого цікавого, а однак важкого, діла як проєктування жіночого одягу.

І. Ганкевич розповідає нам, що вона закінчила у Львові художнє училище ім. Івана Труша і Поліграфічний Інститут, де вивчала саме графіку і креслення зразків моди. Побувавши раз в бібліотеці ім. В. Стефаника, вона потрапила на книжку із давніми народними взорами України, особливо Гуцульщини, і це піддало їй ідею використати **оці наші зразки у сьогоднішній** моді.

Вживаючи найкращі матеріяли такі як шовк і жоржет, та мистецьку техніку малювання на шовку, або „батік" з узорами взятими з української кераміки, вона вичаровує прегарні убори.

Перед нами молода Ірина розкладає вечірній одяг з чорного шовку з накидкою із стилізованими взорами, суконка з полтавським кроєм, стилізований гуцульський кептар, штани розтяті по обох сторонах. Все це у найкращому виконанні могло б стояти у вітринах найдорожчих крамниць 5-ої Авеню в Ню Йорку, але... це моделі лише скромної української жінки, що недавно приїхала до ЗСА.

Власно кажучи, І. Ганкевич приїхала на студентську візу, щоб вивчати англій

(Закінчення на стор. 4)

ШОСТИЙ З'ЇЗД Т-ВА „БОЙКІВЩИНА"

Дженкінтавн, Па.— Тут в неділю, 27-го травня, в приміщенні посілости Сестер Василіянок, відбудеться Шостий З'їзд Товариства „Бойківщина". В програмі З'їзду будуть доповіді проф. д-ра Василя Луціва і Йосифа Терелі, відвідини музею Бойківщини, вибір керівних органів Товариства „Бойківщина", мистецька програма і бенкет. Реєстрація учасни**ків від год. 9-ої ранку. Відкриття З'їзду о год. 11-ій ранку.**

ЛИТОВСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ВІДКИНУВ ВИМОГИ М. ҐОРБАЧОВА

Москва. — В суботу, 19-го травня, в парляменті Литви почалася дискусія про те, до якої міри республіка може уступити М. Ґорбачову, не поступившись при цьому національною гордістю і не відмовившись від кінцевої мети — досягнення повної державної незалежности.

Законодавці вислухали доповідь прем'єр-міністра Казіміри Прунскієне про її зустрічі з президентом Міхаїлом Ґорбачовим і державним секретарем ЗСА Джеймсом Бейкером.

К. Прунскієне повідомила, що і Ґорбачов, і Бейкер переконували її відкласти **введення в дію пунктів,** прийнятої 11-го березня цього року декляраціі незалежности. У висловлюваннях державних діячів СССР і ЗСА є принципіяльна різниця. Ґорбачов настоює, щоб республіка підкорилася загальносоюзній конституції, а Бейкер вважає, що декларація незалежности повинна бути тимчасово відкладена, залишаючи в силі її законність.

Виступаючи в Москві на пресовій конференції, Бейкер заявив, що він не чинив на Прунскієне ніякого тиску і вважає справу про введення в дію декларації незалежности тактичною проблемою, яка не заторкує принципів існування нової республіки. „Що б вони не вирішили, — додав Бейкер, — Литва може бути впевнена у підтримці З'єднаних Стейтів".

Речник литовського парляменту Ріта Допкус заяви**ла, що багато законодавців** побоюються, що припинення дії декларації буде розцінено як добровільне визнання законности совєтської конституції. „Це в моральному сенсі було б гірше окупації, — сказала Допкус. — Формально це означало б визнання пріоритету Москви".

К. Прунскієне не закликала депутатів прийняти те чи інше рішення. Її промова носила чисто інформаційний характер. Прем'єр-міністер, зокрема, заявила, що згідна зустрітися з керівництвом литовської Комуністичної партії, яка залишилася на плятформі КПСС.

Шум обурення роздався в залі, коли прем'єр-міністер передала слова Ґорбачова, який загрозив ще більш **жорсткими санкціями, якщо** литовці не приймуть його вимог. Литовський парлямент відкинув вимоги Ґорбачова. Депутати обмежилися усним консенсусом, вирішивши не вдаватися до формального голосування.

Починаючи від суботи, біля будинку парляменту постійно чергують сотні мешканців Вільнюсу, щоб не допустити до інцидентів, що сталися у Ризі і Талліні.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДНЯ ПАМ'ЯТІ

Філядельфія. — Тут, в понеділок, 28-го травня, у День Пам'яті організація Українсько - Американських Ветеранів влаштовує Панахиду за померлих ветеранів. Щорічний ритуал почнеться на цвинтарі св. Марії о год. 9-ій ранку на Факс Чейсі. Потім ветерани перейдуть на Овклендський цвинтар, щоб взяти участь у церемонії, яка там почнеться о год. 11-ій ранку. Запрошуються всі ветерани та члени їх родин для урочистого вшанування пам'яті їх близьких та друзів, які загинули в боях. За інформаціями слід звертатися до 4-ої Станиці на число телефону: (215) 663-0212.

У СВІТІ

У РУМУНІЇ, МЕХАНІКИ, робітники фабрик, пенсіонери та багато інших приєдналися до сотень селян, які домагаються повороту їхніх земель, насильно конфіскованих в час колективізації тому 30 років попереднім комуністичним урядом країни. Деякі вже добилися повороту своєї землі, одначе скептики говорять, що після заздалегідь передбаченої перемоги тимчасового румунського уряду, тобто Національного фронту спасіння, той же уряд відступить від своїх обіцянок повернути землю власникам. В цій країні, де земельна власність була завжди найбільшим скарбом і засобом існування, закордонні спостерігачі зауважують, що готова виникнути завзята боротьба за повернення колись насильно забраної землі, зокрема коли громадяни голосно починають твердити, що „**нашої** поконвічної землі не віддамо, це наша земля і ми не збираємось її віддавати, хіба нас мертвими з неї винесуть".

ЇЦАК ШАМІР, ТИМЧАСОВИЙ прем'єр-міністер Ізраїля дістав додаткових три тижні на зформування коаліційного уряду на спілку з невеликими релігійними і консервативними партіями. Він заявив, що в скорому часі подасть до відома склад цього уряду. Ї. Шамір є тимчасовим прем'єром Ізраїля від того часу, як попередній ширококоаліційний уряд його Лікуд партії і Робітничої партії Шімона Переза розлетівся у половині березня. Причиною того упадку була відмова Лікуду прийняти пропозицію ЗСА для переговорів Ізраїля з палестинцями в справі закінчення 30-місячних палестинських заворушень на окупованих Ізраїлем землях західнього берега ріки Йордан і смуги Ґази.

ДОРАДЧИЙ ПАНЕЛЬ з членів обидвох партій рекомендує Урядові ЗСА почати плянування як закінчити транслювання „Радіо Вільна Европа", бо вже осягнено демократичні зміни в країнах Східньої Европи. У своєму звіті Дорадчий комітет для справ публічної дипломатії каже, що вказівки Конґресу про створення таких програм як телевізія „Марті" до Куби в парі з ростом свободи слова і думки в Східній Европі, зумовлені зменшенням пересилань „Радіо Вільна Европа". Одначе в тому звіті підкреслюється і те, що „Радіо Вільна Европа" повинна існувати так довго, як довго існує можливість, що може бути зворот у демократизації країн Східньої Европи. Рекомендується також, щоби продовжувати радіопередачі німецькою мовою навіть після об'єднання обидвох Німеччин, бо це буде єдине джерело інформації про ЗСА та демократію для 16-ти міл. східньонімецьких громадян.

ЗСА І АРАБСЬКІ КРАЇНИ відклали переговори, на яких старалися узгіднити текст резолюції Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй з критикою ізраїльських поселень на окупованих територіях. Згідно з твердженнями американських офіційних чинників і арабських дипломатів, ці переговори ведуться вже від лютого між представниками американскьої місії до ООН та дипломатами арабських країн. Речник Державного департаменту заявив, що розмови перервано. „Араби відійшли щоб обдумати свій наступний крок, а ми не збираємось їх доганяти". В оріґінальному тексті пропозиції, приготованої арабськими країнами, говориться, що політика Ізраїля **„поселювати частини своїх цивільних громадян і нових** іміґрантів на окупованих територіях" є переступленням **міжнародного та палестинського законів.**

ПЕРЕГОВОРИ ДЖ. БЕЙКЕРА В МОСКВІ НЕ БУЛИ УСПІШНІ

Вашінґтон. — Залишилося тільки 10 днів до вершинної конференції між президентом ЗСА Джорджем Бушем і генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим, але, як кажуть політичні аналітики і деякі дипломати, які тількищо повернулися з переговорів в Москві, що їх вів там державний секретар Джеймс Бейкер, принаймні півтузіна проблем залишилося не полагоджених і договір про зменшення стратегічної зброї, зокрема міжконтинентальних ракет, ледве чи буде підписаний, принаймні тепер під час зустрічі на вершинах, яка буде радше спробою Буша і Ґорбачова наблизити до себе два протилежні світи — світ свободи і світ тоталітаризму, та рятування не тільки престижу Ґорбачова, але і його невдалої політики перебудови і демократизації СССР.

Державний секретар Дж. Бейкер заявляє, що зроблено великий крок вперед і зрушено з мертвої точки справу стратегічних, зокрема кружляючих ракет, якими тепер обидві сторони озброїли наземну армію, летунство і морську фльоту, зокрема підводні човни, та інші військові спостерігачі натомість кажуть, що совєтська військова „мафія", тобто високі старшини усіх родів зброї, отримали від М. Ґорбачова „зелене світло" і від них виключно залежить чи такий договір буде підписаний, чи взагалі ця справа зменшення мілітарної сили обидвох надпотуг піде в забуття.

Кажуть політичні спостерігачі, що М. Ґорбачов, хоч і має спеціяльні повновласті президента-диктатора, але його влада тепер виключно залежить від примх армії і КҐБ і без них, згляд но без їхньої згоди, він вже не спроможний нічого зробити, крім теоретичних пропозицій.

Обидві переговорюючі сторони, особливо совєтська, не змогли погодитися з думкою, що вони повинні знищити 50 відсотків ракет типу СС-24 і СС-25, мобільних і заінстальованих у багатьох частинах світу, а також не знайшли згоди у справі припинення дальшої продукції і випробування нових родів подібної зброї.

Ця й інші справи, можуть звести недалеку вже вершинну конференцію на манівці, кажуть спостерігачі. Очевидно, Дж. Буш і М. Ґорбачов можуть тимчасово цю справу відкласти під сукно і проголосити світові про погодженість у принципі, але після цього було б вже тяжче повернутися до детальних розмов про дійсне скорочення стратегічної атомової зброї. Покищо ніхто не знає, яку умову „заключив" Ґорбачов з армією. Армія напевно матиме тепер більший голос у політиці, але це не значить, що ґорбачовська політика перебудови і демократизації припинеться. Курсу М. Ґорбачова вже не можна спинити з двох причин, — кажуть політичні аналітики, — з причини економіки, яка опинилася над проваллям і маршу народів, в тому числі республік СССР, до свободи й незалежности.

ІСНУЄ ПОВНА ПОГОДЖЕНІСТЬ МІЖ ДЖ. БУШЕМ І Г. КОЛЕМ

Вашінґтон. — Президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш, відбуваючи зустрічі з альянтами напередодні вершинної зустрічі з генерльним секретарем ЦК КПСС і президентом СССР Міхаїлом Ґорбачовим заявив 17-го травня кореспондентам, що об'єднана Німеччина мусить втішитися повною суверенністю й незалежністю, мати контролю над цілістю території і належати, згідно з її волею, до західньої економічної і оборонної спільноти, тобто до Европейського економічного ринку і Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО).

Президент Дж. Буш і канцлер західньонімецького уряду Гельмут Коль опублікували, після зустрічі у Вашінґтоні і довших розмов розтягнених на кілька сесій з участю також інших співробітників, спільний комунікат, у якому категорично відкидають совєтську пропозицію, щоб об'єднана Німеччина була невтральною державою, або стала членом обидвох оборонних пактів — Варшавського і НАТО. Становище Вашінґтону і Бонну до цієї справи є зовсім ясним і принципово правильним, але його ще прийдеться узгіднювати з СССР. Для цього буде добра нагода під час вершинної конференції, яка відбудеться у Вашінґтоні від 30-го травня до 3-го червня.

Г. Коль виразно й недвозначно заявив, що всі ці питання повинні вирішуватись німецьким урядом і парляментом. Очевидно, що більшість німецького народу є за тим, щоб Німеччина залишилась членом НАТО, Европейського парляменту і економічної спільноти. „Було б несправедливо, щоб будь-яка держава наказувала нам, що і як ми маємо робити", — заявив Коль журналістам.

В АМЕРИЦІ

ЦІЛІ ДВА ТИЖНІ перед будинком Верховного суду в Бруклині тривали негритянські демонстрації, які вимагали найвищого покарання Кіта Монделло та Джозефа Фами, двох основних звинувачених у справі „Бенсоншерст". В четвер, 17-го травня, 19-літній Дж. Фама був визнаний винним у вбивстві другого ступеня, тобто у наміреному расистському вбивстві Юсуфа Гокінса, 16-літнього негра. Справа „Бенсоншерст", викликала великі занепокоєння негритянського населення Ню Йорку, розлючені негри навіть напали на суддю Стіва Мирфі, який повертався в суд після обіду. Після того випадку суддя С. Мирфі входив і виходив з суду під охороною поліції. Негритянський **активіст Е. Шарптон погрожував: „Місто буде горіти",** якщо суд не визнає Дж. Фаму та К. Монделло винними у наміреному вбивстві. В тому самому Бруклині вже четвертий місяць негри пікетують крамниці корейців. Тиждень тому бруклинський суддя проголосив це пікетування незаконним, але воно все ще продовжується.

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ПРОТЕСТИ власники зброї, у стейті Ню Джерзі був прийнятий найсуворіший в країні законопроєкт про зброю, який забороняє її продаж та обмежує володіння цілим рядом напівавтоматичної зброї. **Законопроєкт буде підписаний губернатором Джеймсом** Флоріо, який сповняє свої обіцянки з виборчої кампанії, прийняти суворіші закони щодо зброї, **що виливає на** кримінальність та торгівлю наркотиками в стейті. Дж. Флоріо сказав: „Нікому не потрібні Узі. Нікому не потрібні АК-47. Мені дуже приємно, що ми поставили інтереси громадянства вище інтересів одиниць". Губернатор мав на увазі опонентів законопроєкту — Крайову асоціяцію стрільців, представники якої сказали, що вони „не складуть зброї" та будуть боротися проти цього закону до останнього. Вони ще мають можливість змінити новий закон, подаючи своє оскарження до суду, як це зробили опоненти подібного законопроєкту в Каліфорнії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Трагічне видовище в Єрусалимі

Ганяючись по всьому світі за воєнними злочинцями — жидівські ловці знайшли собі жертву в особі робітника в автомобільній майстерні у Клівленді, Івана Дем'янюка. Всемогучі впливи американсько-жидівських засобів масової інформації й конґресового ,,лаббі" домоглись, що у 28-го лютого 1986 року видалено Дем'янюка з Америки та перевезено до Ізраїля. Від вересня того ж року розпочалася в Єрусалимі судова розправа, яка від самого початку стала пародією судочинства. Ізраїльські власті перетворили судову розправу у цирк, який радував жидівську публіку, та в якому центральною трагічною постаттю був 68-літній Дем'янюк. Ніде у культурному світі такого немає, щоб визнати підсудного винуватим ще поки почалася судова розправа. Але вся жидівська преса, в Ізраїлі поза ним згори натаврувала Івана Дем'янюка, як ,,Івана Ґрозного" з гітлерівського кацету у Треблінці, де в ґазових камерах згинуло кількасот тисяч жидів.

Дем'янюк від самого початку запевняв, що він невинний, що йдеться про когось іншого, бо він взагалі у своєму житті не був у Треблінці, а був у совєтському військовому полоні. Його свідчень й оборони його адвокатів не брали на увагу, зате акти обвинувачення оперли на ,,документах" які привіз із Москви американсько-жидівський мільйонер Гаммер, який торгував з СССР без уваги на кожночасний режим і тому був ,,персона ґрата" у Москві. В усьому світі відомо, що в колишньому ЧеКа — НКВД і нинішньому КҐБ був від часів першого голови ЧеКа Фелікса Дзєржинського окремий департамент фальшування документів. Для Гаммера і прокуратури та трибуналу в Єрусалимі отримані у Москві ,,документи" що, мовляв, свідчили про вину І. Дем'янюка — були вистачальними. І тому згори було відомо, що вся та циркова режисерія мусить закінчитися присудом смерти на І. Дем'янюка. Проголошено його 18-го квітня 1988 року, за жидівським календарем це було ,,Першого дня 5748 року". Боронили Дем'янюка різні адвокати. Був Джан Мартин, негр, і Вєропоракіс — грек і Марк О'Коннор, і Йорам Шефтель і Павло Чумак. Вдалося приєднати для оборони Дем'янюка колишнього члена ізраїльського Верховного Суду Дова Ейтана, який заявив, що зацікавився проблемою дійсних чи пофальшованих документів. У грудні 1988 року він ,,вискочив із вікна 15-поверхового будинку". Його дружина не вірила в самогубство чоловіка — але швидко замовкла. Можна здогадатися, що трагічно згинув чесний ізраїльський юрист, але про це не хотіла говорити вдова.

Дня 15-го травня ц.р. розпочалася розправа проти І. Дем'янюка перед Верховним судом в Єрусалимі. Технічні рамки судової розправи трохи пристойніші, бо ведуть її у малій залі, де може сидіти біля 100 осіб. Формально оборонцями є Йорам Шефтель, Джан Ґілл і адвокат з Канади Петро Чумак. Син Дем'янюка заявив, що на Шехтеля не можна рахувати, бо йому вічно погрожують. Нам трудно перевірювати всі подробиці, бо українська діяспора залежна тепер виключно від інформацій американської преси.

Самі аранжери процесу проти Івана Дем'янюка, тепер 70-літньої побожної людини, так поставили справу, що вона стосується не одної особи, а всього українського народу, знеславлюваного совєтськими фальшивками і жидівською спільнотою. Тому ця трагічна розправа в Єрусалимі від самого початку хвилювала і цікавила українську громаду. Зібрано на оборону Дем'янюка поважні суми, при чому щедрим жертводавцем виявився Петро Яцик з Канади. Велику активність у цій справі проявив інж. Роман Волчук із Джерзі Сити, який розписав у цій справі сотні листів і десятки меморіялів, збирає всі подробиці цієї похмурої справи та особливо поручав придбати Дем'янюкові такого боронця, як колишній головний прокуратор Ремзі Кларк. Коньюнктура, як для дальшої збірки фондів на оборону Дем'янюка, так теж для дальшого зосередження уваги на цій справі — погіршилася у зв'язку антикомуністичною революцією та свободолюбним рухом в Україні. Але справи Дем'янюка не вільно забувати. У ,,Свободі" появилося оголошення ,,П'ять причин, чому нам потрібно підтримати Івана Дем'янюка". Додаймо найважливішу причину: жидівська преса в Ізраїлі і поза ним, ізраїльські державні чинники і вся жидівська суспільність стільки сміття висипали на голову всього українства, як співвідповідального за згори визнаний ,,злочин" Дем'янюка, що нам не вільно відпекатися того жервенного козла жидівського українофобства. Ми є тепер свідками посиленого нарікання жидівських діячів на зріст антисемітизму. Але ніде ніколи нема ,,ніже титли, ніже коми" про причини цього явища.

ЛИСТ УКРАЇНСЬКОГО ДЕПУТАТА ДО ПРЕЗИДЕНТА ЗСА

Вельмишановний пане Президенте!

Свобода — найвища вартість, притаманна для людини — створила могутню і процвітаючу Америку.

Але цей набільший дар Божий поклав і величезну відповідальність на Вашу і нашу Америку: бути ґарантом Свободи в сучасному світі. Я називаю Америку нашою, люблю і поважаю її, бо розумію, що без Вашої благословенної країни, надії на Свободу в нинішньому світі перетворились би в нездійснену мрію.

Велика американська нація сторицею віддячує добром світові, пам'ятаючи, що унікальний американський Дім, з ласки Божої, творило усе людство.

Усі, хто знає ціну Свободи, пам'ятатиме великих Президентів ЗСА XX століття: Вудро Вільсона, палкого прихильника самовизначення народів і Роналда Реґена, доброго християнина і мудрого державного діяча світового маштабу, який поставив наріжним каменем своєї політики боротьбу проти імперії зла та домагання пошанування прав людини. Цей великий Президент зумів ділом довести, що політика може бути моральною і водночас ефективною. Честь і хвала йому.

Хочеться вірити, що американські лідери дотримуватимуться кращих традицій свої попередників.

Найважливішою проблемою сучасноти безумовно є небезпека — що виходить від останньої світової тоталітарної імперії — СССР. Політика нестримного імперського експансіонізму московських володарів, спрямована на досягнення світового панування, що ґрунтується на аґресивній, людиноненависницькій комуністичній ідеології, допровадила народи совєтської імперії над прірву катастрофи.

Очевидний факт, що з глибокої економічної, екологічної, духовної та соціяльної кризи в умовах імперії, вийти неможливо.

Ґорбачовське керівництво п'ять років засвідчило цілковиту неспроможність вирішити будь-яку з найголовніших проблем. Причина в тому, що це керівництво не бажає відмовитися від тоталітарного імперського мислення і силкується будь-що зберегти цілість і недоторканість імперії. Ґорбачов і його оточення намагаються лише пристосувати імперській тоталітарний режим до сучасних умов, не змінюючи нічого по суті.

Але імперія і демократія — речі несумісні. Колоніяльний гніт став настільки нестерпним і виснажливим, що загрожує самому існуванню поневолених народів, тому з метою самозбереження з кожним днем наростає антиімперський рух у всіх її реґіонах. Витрати на утримання імперських структур деструктивно впливають на економіку і перетворюються на могутній дестабілізуючий фактор для самої імперії. Альтернативи ліквідації імперії нема. Мова може йти тільки про методи деколонізації. Ми, представники демократичних рухів поневолених народів, хотіли б ліквідувати імперію шляхом цивілізованого парляментського демонтажу і побудови на її місці демократичних самостійних держав.

Маленька Литва перша прокладає цей бажаний для всіх нас шлях. Від успішної реалізації продекльрованого відновлення Литовської держави залежатиме не тільки доля народів совєтської імперії, але й всієї Европи і подальший хід світової історії.

В европейський дім не може ввійти такий комуністичний монстер як СССР. Це все одно, що впустити в овечу отару вовка. В европейську спільноту можуть влитися тільки демократичні держави, що повстануть на місці імперії.

Таким чином, литовське питання стало геополітичним.

Якщо імператорові Ґорбачову вдалось би, не дай Боже, задушити Литовську Республіку, то замість мирного парляментського демонтажу, імперія буде розвалюватися шляхом хаосу з непередбаченими наслідками для нас і решти світу. Цього на жаль, не хоче зрозуміти Ґорбачов, намагаючись брутально поставити литовський народ на коліна, шляхом економічної бльокади.

Гнітюче враження справляє поведінка деяких европейських лідерів, які не розуміють ситуації в СССР і керуються старими стереотипами. ,,Мюнхен" 1990 рік ще більш ганебний, ніж ,,Мюнхен" 1938 рік, бо тепер ніщо не загрожує домагатися виконання гельсінкських угод та інших міжнародних правовив актів, про які західньоевропейські уряди забувають, коли починалася трагедія у Вірменії, нечувані мерзенні злочини у Тбілісі і Баку. Тепер, коли Москва душить Литву, деякі лідери Заходу замість підтримати литовський народ — бояться, щоб не образити московського імператора. Але така політика не тільки аморальна, вона ще й нерозумна і небезпечна, бо заохочуючи Москву залишатися на імперських позиціях, заважають успішно здійнювати парляментський шлях демонтажу імперії і сприяють скочуванню її до хаосу, соціяльної та економічної катастрофи. Мабуть, дехто втішився деякими поступками Ґорбачова в галузі роззброєння. Але вони не розуміють, що головна небезпека для Европи насувається з боку екологічної катастрофи, до якої щораз швидше скочується СССР і в рамках імперії її уникнути неможливо.

Хочеться вірити, що ЗСА не підуть цим хибним шляхом своїх европейських партнерів вашої країни, пане Президенте, може до Ґорбачова зняти економічну бльокаду. Вам, пане Президента, це доступно. Якщо ЗСА оголосили б мораторій на торгівлю з СССР на час бльокади Литви чи в майбутньому інших республік, та Москва відмінила б таку бльокаду негайно. Думаю, що вартувало б відкласти Вашу зустріч з Ґорбачовим в даний час, бо це не кращим чином вплине на авторитет Америки, бо московське керівництво цинічно топче міжнародне право і зовсім не хоче рахуватися з волею народів імперії.

Така політика нікому не принесе добра, бо не можна будувати щастя одних на нещасті інших.

З повагою —
народний депутат
України
Степан Хмара

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!

Д-р мед. Роман Осінчук

Проблеми екології та катастрофа в Чорнобилі

I.

У суботу, 3-го квітня 1990 року відбулася в авдиторії Наукового Т-ва ім. Шевченка ширша наукова конференція на тему: ,,Екологія — нова журба людства". У згаданій конференції автори доповідей відомі наші науковці, такі як д-р Зенон Стахів, д-р Святослав Трофименко, д-р Олекса Біланюк та д-р Ігор Масник (перелічуючи в порядку їхніх виступів) порушили різні сучасні екологічні проблеми у світі з деяким підкресленням цих проблем в Україні та наголосили їх вплив на життя і здоров'я всяких живих істот, а зокрема на людину.

Треба вже тут згадати, що до проблем екології належить і катастрофічний вибух атомового реактора в Чорнобилі та його згубний вплив на життя і здоров'я населення України і частинно Білорусі, але про це згадаємо докладніше дещо пізніше, хоч, на мою думку, згадані автори повинні були саме наголосити цю проблему та ширше пояснити її слухачам, які саме цього очікували. Бо саме катастрофа Чорнобиля з її безпосередніми, страшенно шкідливими наслідками на життя і здоров'я мешканців України, та здоров'я майбутніх поколінь в наслідок генетично-розвоєвих пошкоджень радіяцією, що діятиме сотнями років, радіяційного затруєння звірят дерев, землі, води тощо, це найбільше тепер цікавить і турбує цілий український народ так на батьківщині,як теж у діяспорі. Та про це згадані автори навіть не згадували. А шкода!

Тож, вертаючись до екології треба напочатку пояснити саме поняття екології. Отже екологія — це старе поняття, хоч стало відоме для ширшого загалу в Америці доперва в останніх десятках років. Це є наука, яка вивчає взаємовідношення рослин, звірят, та людей одних до одного та їхнє відношення до оточення чи світу, в якому живуть. Екологія, — це частина біології, що вивчає залежність організмів та їхній розподіл від зовнішніх умов чи оточення, в якому живуть та розмножуються. Доки живі істоти зокрема люди не відчували шкідливого впливу екологічних чинників, доти мовчали. Але 20 років тому почали американці організувати великі демонстрації по більших містах, домагаючись від законодавців та Уряду ЗСА якихось оздоровлюючих заходів, звертаючи увагу на нерозважне нищення природи, зокрема лісів, занечищування всякими фабричними, хемічними відпадками землі, води в ріках, та повітря, накопичування сміття, вирубування лісів тощо.

Ці демонстрації заставили Конґрес ЗСА задуматись та дещо простудіювати згадані екологічні проблеми й у висліді Конґрес схвалив деякі оздоровлюючі заходи й закони такі, як Заяву про очищення повітря, Контролю занечищеної води і головно Аґентство в справі занечищення довкілля ЕПА. На жаль, за часів Адміністрації президента Реґена ці закони дещо призабулись. Проте деякі випадки екологічного характеру, такі як відома площа зі сміттям із Айсліпу, що місяцями плавала по прибережних морях і ніде не могла позбутись цього сміття, такі як аварія корабельна з виливом величезної кількости нафтової ропи в Алясці та великі шкоди нанесені воді, прибережним околицям, звірятам, птахам та рибі, врешті теж вилив нафти до моря близько двох стейтів Ню Йорку та Ню Джерзі. Ці випадки знову розбудили американців до дії та оздоровлення екології. Останньо велику увагу учених та населення звернули нагромаджені всякого роду ґази у повітрі, а найбільше двоокису вуглеця та чаду, які не лише занечищують повітря та є причиною різних хронічних захворювань, але теж створюють т. зв. ефект ґрінгавзу, себто повільного отеплювання поверхні землі, деякого топлення підбігунових ледняків та можливости затоплювання деяких прибережних околиць чи міст, зокрема Ню Йорку, Фльориди чи інших низинних околиць Америки. Всякого роду хемічні речовини для скроплювання городини чи овочів, навози для підсилення землі й кращого врожаю занечищують воду рік, з яких часто великі міста черпають воду до пиття. Занечищення повітря є коштом у 40 відс. диму з автомобілів, а решта диму з мешкальних домів чи фабрик.

Вже того досить, щоб зрозуміти екологічні небезпеки для людського життя та оточення. А їх число з року на рік зростає і сама кількість населення створює проблему. Тепер живе на землі біля 5.17 мільярда людей. При такому прирості, як є нині, треба очікувати а 100-150 років біля 14 мільярдів. Коли зважити, що вже тепер деякі природні ресурси починають вичерпуватись, ба навіть декуди бракує питної води, то треба би починати щадити вже тепер деякі засоби до життя людини, а не вести таке розтратне життя як тут в Америці.

Припустім, що деякі високорозвинуті народи потраплять дещо поліпшити свої екологічні умовини та на як довго! Чи ж може, припустім, Америка, загородити доступ шкідливого повітря з інших країн чи сторін світу.

Продовження буде.

Омелян Твардовський

БАРИКАДИ НА ШЛЯХУ ДО СТВОРЕННЯ НОК УКРАЇНИ

I.

19-го квітня ц.р. в Москві відбувся черговий пленум так зв. Національного олімпійського комітету СССР, який між іншими вибрав нового голову, що ним став В. Смирнов, дотеперішній голова Державного Комітету спорту Російської СФР та член виконавчого Міжнародного Олімпійського Комітету. Смирнов прийшов на місце М. Грамова, який в обличчі хаосу, що заіснував в так зв. Олімпійському спорті імперії, — зрезиґнував. На цьому пленумі гаряче дискутували над заведенням негайних змін в олімпійському русі СССР і то не тільки кадрових пересунень а й над новими напрямками діяльности. Пленум остаточно розкрив карти і визнав, що НОК СССР досі був органом адміністрації, його функції зводилися до висилки команд на Олімпійські ігри. Ідеали олімпізму в СССР, про які довгі роки писали й говорили спортові політруки на чолі із Грамовим й Смирновим, виявлялися на останньому місці.

Варто при цьому пригадати, що свого часу Провід Українського Олімпійського Руху у вільному світі й спортові та молодечі українські організації, інформували про ці факти відповідальних діячів МОК, на жаль, наївні й обдурювані росіянами ці західні спортові бюрократи у більшості не брали їх серйозно під увагу. На закінчення згаданого пленуму прийнято рішення скликати восени цього року Олімпійський конґрес СССР. На ньому, передбачають, буде прийнятий новий статут НОК СССР.

Насувається питання, що залишиться з цієї штучної спортової надбудови до осені? — коли вже тепер з ,,човна" імперського НОК СССР, зійшли: Литва, Латвія, Естонія, Грузія, готуються зійти Азербайджан, Вірменія й інші республіки. Не сумніваємося, що Смирнов, як і його попередник, разом із своїми російськими шовіністами та нечисленними відщепленцями різних народів ,,союзу" докладуть усіх зусиль щоб до назріваючого розвалу НОК СССР не дійшло. Для цього ще існує всевладне КҐБ та й, на превеликий жаль, немає вирозуміння до спортових рухів у поневолених Росією народів на Заході. Спритні й хитрі ,,олімпійські" діячі червоної імперії на чолі із Смирновим, зуміли солідно зачадити мозки русофільством, багатьом ключовим спортовим діячам у вільному світі.

Докази цього факту вийшли на світло денне 15-го лютого ц.р. в часі візити головної кватири Міжнародного Олімпійського Комітету трьома президентами новостворених Національних олімпійських комітетів — Литви, Латвії і Естонії. На їх просьбу прийняти ці НОК-и в свої ряди, відповідь була: ,,що Міжнародний Олімпійський Комітет не втручається в політику і визнає Олімпійські Комітети країн. А в 1951 році ним був визнаний НОК СССР — цей факт і визнає сьогоднішню ситуацію". Зі сторони НОК присутні були: директор Франсуа Каррар, директори зв'язків з національними комітетами — Анне Бедоу і Ярколь Стабб. Ф. Каррар, додатково відзначив, що ці проплеми, тобто повернення цих трьох країн до МОК-у в першу чергу треба обговорити в НОК СССР, отримавши згоду, що він не проти продовження діяльности цих олімпійських комітетів, але все таки за дозволом Москви, — знаючи дуже добре, що ця добровільно такого дозволу ніколи не уділить. Очевидно наші прибалтійські друзі, хоч дещо розчарувалися розміром цього русофільського чаду згаданих діячів МОК, від дальшої боротьби за належне їм право не відмовилися і не треба сумніватися, скорше, чи пізніше вони осягнуть бажану мету. Цікаво прицьому згадати, що майже усі чолові спортові діячі згаданих Прибалтійський країн не одноразово вже висловилися при різних нагодах та спортовій пресі, що Україна і Білорусія, як член ООН і ЮНЕСКО, мають значно кращі можливості дістатися до Міжнародного Олімпійського Комітету, маючи ще й до цього марку спортових потуг імперії.

Продовження буде.

Богдан Певний

ПРО Я. ГНІЗДОВСЬКОГО І ЙОГО ПОВОРОТ В УКРАЇНУ

I.

15-го травня 1990 року в Державному Музеї Українського Образотворчого Мистецтва в Києві відкрилася виставка графіки видатного мистця Якова Гніздовського. На виставці показано 50 експонатів, у тому 26 дереворізів, вісім кольорових ліноритів, вісім чорно-білих ліноритів і вісім гравюр. З Києва виставка буде перенесена до Львівського Музею Українського Мистецтва і згодом до Тернопільського Крайознавчого Музею на вужчій Батьківщині мистця. Після закінчення виставок дружина Гніздовського Стефанія подарує кожному названому музеєві по рівній частині експонатів.

Особливість Гніздовського в тому, що він не тільки один з невеликої горстки наших мистців Північної Америки які уміли творити по обох сторонах ,,етнічної заслони" — серед українців діяспори і в неукраїнському світі — але і в тому, що він чи не єдиний з них у спіслявоєнний період здобув широке міжнародне признання. Це признання не прийшло Гніздовському легко — воно вислід довгої і послідовної праці. Розповідь про його життя і боротьбу може послужити багатьом прикладом.

Яків Гніздовський народився 27-го січня 1915 року в південно-східній частині галицького Поділля, на Борщівщині, у селі Пилипче над притокою Дністра, річкою Нічлявою, в родині Якова і Марти з дому Кубей.

Батько Якова займався хліборобством, а окрім того, так як і дід, був церковним дяком і сільським писарем. Старший брат Якова Дмитро господарював на своєму і вів хор та самодіяльний театральний гурток при сільській читальні, а середущий Іван працював на батьківському полі. Яків був найменший не лише віком, але і ростом.

Батьки Якова були культурними і національно свідомими селянами і хоч вдягалися у народний одяг, їх вважали на селі за ,,шляхту", бо мали не просте прізвище і старі люди говорили, що вони родом немісцеві, а не так вже давно прибули з Правобережжя. Це може ще і через те що батько Якова завжди тяжив до всього нового і повторював, мовляв на селі нема що шукати майбутнього, а шлях у світ веде через освіту.

У пам'яті Гніздовського рідне Поділля залишило образ раю на землі. Описуючи уявний біблійний рай, Гніздовський справді змальовував подільський краєвид. ,,Я хотів би, — писав він, — щоб там були прямі дороги, які губляться на обріях, широкі поля і нескінчена рівнина, і ще щоб обріїв не заслоняла жодна гора".

Змалечку Яків виявляв хист до мистецтва і різнився здоровим розсудком. Запобігливі батьки рішили вивести наймолодшого сина ,,в люди" і післали його до недалекого Чорткова, де була українська приватна гімназія. У Чорткові Яків вчився до весни 1934 року і, мабуть, там би закінчив середню освіту, коли б не випадок, який докорінно змінив його життєвий шлях: його, тоді учня 7-ої кляси, 19-літнього юнака, заарештувала польська влада за приналежність до нелеґального гімназійного гуртка, пов'язаного з українським національним підпіллям. Властивно, як виявилося, уся діяльність Якова в гуртку зводилася до ілюстрування, карикатурами захалявної учнівської газети. Одначе під час обшуку, проведеного польською поліцією в гімназійній бурсі, де мешкав Яків, знайдено листівки протидержавного змісту. Цього було досить, щоб розпочати карну політичну справу проти сімох учнів і зробити з неї показовий процес.

Як розказує один з оборонців, — Сильвестр Мартюк, — під час слідства Гніздовському не довели приналежности до підпілля, а наявність у нього листівок він пояснював просто: знайшов їх на вулиці і несвідомий їхнього змісту, приніс до бурси. На суді, що тривав понад тиждень, Гніздовський вів себе гідно, спокійно сидів і увесь час щось зарисовував олівцем у записнику, який подарував йому адвокат Володимир Електорович. Голова трибуналу (а його судив трибунал у складі трьох суддів) забажав подивитися на рисунки Якова. На велике своє здивування і неприховану втіху судді побачили на сторінках записника надзвичайно подібно зображення себе, прокурора, оборонців, підсудних, поліціянтів-конвоїрів і загалом усіх присутніх на суді. Гніздовський, пізніше, жартуючи, згадував, що це, властивно, була його перша виставка. На суґестію оборони розсудливі судді взяли до уваги мистецький талант молодого підсудного і звільнили його від кари, мовляв, цього хлопця гріх засудити — шкода таланту.

Все таки судова пригода вплинула на дальший розвиток життєвих доріг Гніздовського. Він не повернувся до гімназії у Чорткові, а продовжував навчання у львівській польській школі прикладного мистецтва. У Львові Гніздовський жив скромно, без допомоги від своєї родини. Він вже тоді виявив не абияку здібність володіти лінією і дещо заробляв, дописуючи до дитячих і молодечих видань та до гумористичного журналу ,,Комар", редактором якого був відомий карикатурист Едвард Козак. Це Козак зацікавився талановитим юнаком, що змалечку мріяв стати мистцем, всіляко допомагав йому і заохочував до пізнання таємниць мистецького ремесла.

1936 року Гніздовський отримав невеличку стипендію від Митрополита Андрея Шептицького на мистецькі студії в Німеччині. По двох роках заходів, не отримавши від польського уряду закордонного пашпорта, либонь, через незабуту судову справу, Гніздовський вступив 1938 року до Варшавської Академії Мистецтв. ,,Якби не ця стипендія, — сказав він, — мабуть не бути мені мистцем".

Початок війни 1939 року перебив початі студії Гніздовського. Німецькі окупанти закрили Варшавську Академію Мистецтв і він був змушений шукати іншого місця, щоб продовжувати навчання. Пробував влаштуватися в Букарешті та Римі, але брак грошей на дозволяв реалізувати бажання. Після блукань Гніздовському вдалося дістатися до Академії Мистецтва у столиці Хорватії Заґребі, де його прийняли на третій семестр, взявши до уваги варшавський досвід. У Заґребі, після закінчення 1942 року студій малярства і графіки, Гніздовський додатково вивчав скульптуру в Івана Мештровича, відомого хорватського скульптора світової слави. Там він, між іншим, ілюстрував оповідання Марка Вовчка ,,Сестричка Мелася" у хорватському перекладі. Роки у Заґребі Гніздовський називав найкращими у своєму житті — там йому вдалося дістати вищу мистецьку освіту і відносно спокійно пережити страхіття війни.

У 1944 році Гніздовський вперше побував у Парижі та вже тоді зацікавив своїми дереворізами паризьких мистецтвознавців. Пізніше йому довелося побувати в Парижі декілька разів.

Продовження буде.

Ольга Грицак отримає докторат з освітньої психології

Ольга Грицак успішно захистила докторську дисертацію в департаменті освітньої психології Ратґерського університету. Вона отримає диплом під час ґрадуаційної церемонії університету 24-го травня.

Раніше д-р Грицак закінчила студії психології в Калдвелл коледжі із ступенем Б. А.,як рівнож закінчила маґістерські студії на Ратґерсі. Д-р Грицак працювала кілька років в шкільній окрузі Принстону,як координатор спеціяльної освіти і дорадник у вихованні дітей з інтелектуальними і психічними трудноощами. Д-р Грицак є також коадюнктом-інструктором Високої педагогічної школи Ратґерського університету. Починаючи з новим шкільним роком, вона займе посаду директора школи в окрузі Парсиппаді-Трой.

Д-р Грицак є пластункою, членом куреня „Чортополохи". Вона була новацькою виховницею пластових таборів, як також референткою новацького вишколу в крайовій Пластовій Старшині ЗСА. Рівнож вона є членом Українського Фестивалевого Комітету в Голмдел і головою програмового комітету конференції Союзу Українок Америки „Жінка у двох світах".

З останньої дороги Ганнусі Сверстюк

День 16-го березня запам'ятається українській громаді як сумний і болючий день. В пополудневих годинах того дня відійшла у вічність улюблениця нашої громади маленька Ганнуся Сверстюк. Було їй несповна чотири роки та за своє коротке життя пережила вона дуже багато, не тільки фізичний біль, операції, довгі й тяжкі дослідження її невмолимої недуги, опромінювання, але й великий моральний тиск, який її ніжна особистість вповні сприймала і старалася противитися неминучому. Дивлячись на сумовито усміхнені лиця рідних і близьких, вона якось „знала" про свою приреченість. Одного разу, коли лікар, проводячи обстеження, звертався до медсестри, кажучи, що щось там „О.К", то Ганнуся, чуючи це, опонувала: „ні, ні О.К.".

Чи була вона жертвою Чорнобиля, ніхто того точно не знає. Про це твердять її молода мати — Марія, у глибокій зажурі: адже доня народилася в Києві шість днів після чорнобильської катастрофи, коли в місті був високий рівень радіяції.

Церква і громада вирішили поховати Ганнусю з проявом найглибшої молитовности, жалю, любови до неї і до її батьків. Панахида по покійній Ганні Сверстюк була відправлена дня 18-го березня в Катедральному православному соборі св. Володимира у Філядельфії, при її відкритій домовині, перед Престолом. Панахида мала особливий характер. Був це чин панахиди за спокій дітей, що рідко відправляється. Зміст її сповнений поетичними свідченями про любов Господню. А лейтмотивом був рефрен-моління „Упокой, Господи, дитину"...

Ще довго до початку відправи сходилися вірні обох Церков, також й протестанти. Один за одним, довгим рядом підходили вони до малої білої-під мармур домовини, обставленої квітами, щоб помолитись за маленьку дитину, янгола в житті і, певно, у вічності. Підводили очі на її нерухоме личко, на всю постать в суконочці з білих мережив... Сумно. Підходили до батьків її: матері, Марії, і батька, Андрія, Сверстюків і до бабусі, матері батька, щоб висловити співчуття.

Сумно вдарили дзвони Катедри. Почалася відправа. Хор обох Церков — св. Володимира і св. Покрови співав мелодійно старі напіви панахиди. Відправляли священники: митрофорний о. Франко Істочин, о. протопресв. Іван Миронко (св. Покрова, Філядельфії), о. протопресв. Павло Гринчишин (Вільмінґтон, Дел.) та о. Єремія Озланський (Честер). Сослужили з ними укр. католицькі отці: о. мітрат Іван Біланич (церква Христа Царя в Філядельфії) і о. Ярослав Свищук, місіонар з Арґентини. При заупокійнім тропарі „Со святими упокой" ... склонилися усачники моління на коліна, так само при насиченім болем „Вічная Пам'ять"...

Прощальне слово висловив о. мітрат Іван Біланич з амбони Катедри, гостинно запрошений отцем, парохом митроф. о. Франком Істочином. Провідник у глибоко продуманім слові прощання говорив про любов Божу і людську. Адже Бог — це Любов. А маленька Ганнуся своїм коротким страдальним життям зуміла об'єднати усіх. Як була недужою, молились за неї у церквах Господніх обох обрядів, молилась гаряче. Про терпіння її, батьків її та близьких знала й американська неукраїнська громада, лікарі, незалежно від національного походження, робили все можливе, Та господь покликав її у свої хороми і залишилась тепер між нами тільки любов — і глибокий біль батьків дитини...

Слово прощання від громади сказала Н. Пазуняк, яка згадала і рідних її у Києві — дідуся Євгена і бабусю і дідуся з боку Ганнусеної матері Марії. Треба ж вклонитись і перед їхнім болем — ген за океаном у рідній Україні. А молитва у мерехтінні свічок линула в небеса... І знову підходив ряд мирян до занурених у смуток і сльози батьків. Багато учасників відправи прибуло й у наступний день, на заупокійну Літургію. З'явилися й телевізійні апарати (3 і 6 станції). „Святий Боже, Святий кріпкий, Святий безсмертний"... линула сумом повита мелодія, як Ганнусю відправляли в останню дорогу на цвинтар св. Андрія в Бавнд-Бруку, українську православну святиню з церквою-пам'ятником у центрі. Відправляв там Панахиду в церкві Блаженніший Митрополит Мстислав у сослуженні священиків: митрофорн. о. Франко Істочин, о. протоспресв. Артем Селепина, о. протопресв. Василь Дяків, о. протоєрей Тарас Чубенко, о. протоєрей Володимир Мовчан та о. Юрій Галиця; присутній був теж Владика Паїсій. Щире й глибоке слово Блаженнішого Митрополита зворушило присутніх. Під жалібні співи хору винесено домовину і поховано Ганнусю на цьому незвичайному своїм значенням місці, на „клаптику української землі" на чужині.

Традиційна тризна, приготована Сестрицтвом і Українським Золотим Хрестом (Відділ в Бавнд-Бруку), закінчила церемонію похорону. Тут зібрались рідні і друзі, щоб сказати своє останнє „Прощай, рідна Ганнусю" і проспівати востаннє „Вічную Пам'ять" Надія Світлична прочитала під час тризни прикрасну казку для Ганнусі, написану дідом її Євгеном, чим виявлена була і його чуйна присутність. Слово жалю висловила немов від рідної землі недавно прибула з України Стефанія Гнатенко, а присутньою була і Ліна Костенко, поетеса з України.

Так відбулася остання земна дорога Ганнусі Сверстюк.

Н. П.

Помер І. Боднарчук

В Маямі Біч на Фльориді в ЗСА, в часі пooпераційного видужування, у п'ятницю, 4-го травня помер на 76-му році життя Іван Боднарчук, відомий український канадський педагог та письменник.

Іван Боднарчук, син Городенської землі, народився 21-го грудня 1914 року в селі Чернятин. Середню школу започаткував у гімназії „Рідна Школа" ім. Тараса Шевченка в Городенці, однак у вищих клясах мусів перервати навчання, щоб згодом доповнити його екстерними курсами. При цьому цікавився він теж диригентурою і це йому допомогло стати вже в юнацьких роках диригентом і режисером в системі організації молоді „Каменярі". Майже ввесь час до війни провів на громадській праці в Косівському повіті, поглиблюючи дальше свої студії заочно в УТГІ.

В часі Другої світової війни перекваліфіковується виключно на педагогічну ділянку та заглиблюється в літературне життя. Саме тоді появляються його перші літературні спроби — оповідання та новелі. На еміґрації вже поважно анґажується в літературне життя та бере участь в літературних об'єднаннях МУР,„Слово," ОПДЛ.

Переселившись в Канаду, працював увесь час учителем рідних шкіл, а з доручення Централі КУК перейняв обов'язки шкільного дорадника й інспектора українського шкільництва. Тричі об'їхав Канаду, інспектуючи школи та створюючи струнку систему навчання. З того часу він став інтенсивно працювати над шкільними підручниками, якими й досі користуються школи Канади, Америки, Бразилії. Був це час найкращого розвою українського шкільництва в Канаді. За свою працю покійний удостоївся Шевченківської медалі та грамоти Міністерства освіти.

Від 1978 року до останнього часу очолював Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді, яке діяло на цілу нашу діяспору. Крім інспектування українських шкіл, щодругий рік влаштовував учительські курси. Одночасно наполегливо працював над своїми творами, включаючись в активну працю „Слова", займаючи тут різні посади в управі. Брав також участь в редаґуванні збірників „Слово", а спеціяльно ділянкою стало його улюблене ОПДЛ.

Досі вийшли з друку такі літературні твори І. Боднарчука: „На перехресних шляхах", збірка оповідань з 1954 р., „Кладка" — дитячі новелі (1957), „Знайомі обличчя" — збірка оповідань (1961), „Друзі моїх днів" — збірка новель (1967) , „Далекі обрії" — збірка оповідань (1968), „Покоління зійдуться" — повість (1974), перекладена на англійську мову в 1985 р. Сімдесяті і вісімдесяті роки дуже багаті на творчість Івана Боднарчука. В 1978 р. появляється збірка оповідань „Замрячені ранки", а в 1979 р. репортажі з обстеження шкіл в Канаді. 1984 рік приносить збірку оповідань і новель „Заобрійні перегуки". В 1986 р. вийшла повість для молоді „У дорозі життя", яка була відзначена на конкурсі. Останньою працею, яка появилася друком,була повість „Розквітлі сузір'я" (1987). На черзі була п'єса з життя УПА, яку автор здав до друку ще перед своєю хворобою. Залишились до друку збірка оповідань для дорослих та збірка оповідань для дітей і молоді.

Іван Боднарчук належав до творчих талантів. Своєю педагогічною працею та літературним пером унапрямлював духовні шляхи діяспорної спільноти. Тому то несподівана смерть задала його родині та українській спільноті болючого удару.

Українська Вільна Академія Наук в Канаді, доцінюючи поважний вклад Івана Боднарчука в розбудову української культури, одноголосно обрала його в 1989 році своїм членом.

М. Мар

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА і БАТЬКА
бл. п.
ІВАНА ХОМИНА
будуть відправлені
СВЯТІ ЛІТУРГІЇ
в п'ятницю, 25-го травня 1990 року
о год. 8-ій рано в церкві св. Юра в Ню Йорку;
о год. 7:15 рано в манастирі Серця Христового в Асторії, Н. Й.
Просимо про молитви за спокій душі Покійного.
ОЛЬГА — дружина
АНДРЕЯ — дочка

Ділимося сумною вісткою, що в понеділок, 30-го квітня 1990 року відійшов у Вічність на 86-му році життя
наш Найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ
бл. п.
ОСИП СЕНИК

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в п'ятницю, 4-го травня 1990 р. в українській католицькій церкві св. священ. Йосафата у Філядельфії, Па.

Тлінні Останки похоронено на українському католицькому цвинтарі св. Марії, Факс Чейс — Філядельфія, Па.

В глибокому смутку:
син — БОГДАН з дружиною ХРИСТЕЮ
внуки — МАРКІЯН, ДОРІЯН, ХРИСТІЯН і РОКСАНА
син — ОСИП з дружиною ЕВДОКІЄЮ
брат — ІВАН з дружиною БОГДАННОЮ і родиною
шваґрова — МАРІЯ ГРОМ'ЯК з родиною
сестрінка — ГАЛИНА АКЕРМАН з мужем ІВАНОМ і дітьми

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що 18-го травня 1990 р. з волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність на 67-му році життя
наша Найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ І СЕСТРА
бл. п.
ДАРІЯ-МАРІЯ КАМІНСЬКА
з дому КАЗАНІВСЬКИХ

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 21-го травня 1990 р. в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку. Тлінні Останки похоронено на українськім католицькім цвинтарі св. Духа в Гамптонбурґу, Н. Й.

В глибокому смутку:
муж — ЕДВАРД
дочка — ХРИЗАНТА з мужем РОМАНОМ ГЕНТИШ з дітьми: АЛЕКСАНДРОЮ, ДАНИЛОМ І КСЕНЕЮ
сини — ОРЕСТ мол. І ЮРІЙ
брати — ОРЕСТ І ДОБРОМИР КАЗАНІВСЬКІ з родинами
братова — ЯРОСЛАВА КАЗАНІВСЬКА з родиною
сваха — ОЛЕНА ГЕНТИШ-БРЕХУН
шваґерка — ІВАННА БРИНДАС
шваґри — РОМАН, ЧЕСЛАВ, АНТІН, ОМЕЛЯН, СТАНИСЛАВ І ВАЛЕРІЯН КАМІНСЬКІ з родинами
Родина в Україні, Канаді й Америці

Показ...

(Закінчення зі стор. 1)

ську мову, що робить вона з успіхом в Ратґерському університеті, вона вже закінчила другий курс і починає третій, а вміжчасі і працює де може, щоб не бути тягарем для інших та придбати трохи гроша на прожиток.

Вперше ті оригінальні її зразки моди впали мені в око в часі відвідин української крамниці „Фіялка" на 9-ій вулиці, де вони відразу вирізнилися своєю красою. Там теж власниця крамниці Л. Фірчук розповіла про молоду художницю і про її спроби знайти відбір на ці прегарні „креації" моди. Ціна їх в порівнянні із сьогоднішніми цінами жіночого одягу не є висока, коли взяти до уваги, що це ручно роблені прикраси, як теж їх виконання є з найкращих матеріялів. Отже 300-400 долярів видаються зовсім приступними, як знаємо скільки можуть тепер коштувати сукні.

І. Ганкевич принесла зі собою до редакції не лише зразки своїх уборів, але також ціле велике портфоліо проєктів, з яких один кращий від другого. Бракує лише можливостей їх виконати та продати.

Тому І. Ганкевич надіється, що може її „показ моди" у нашій редакції поширить інформації про її виїмкове мистецтво серед наших читачок, і тим допоможе їй далі в тому напрямі працювати та знайти покупців.

Перший крок в тому напрямі ми зробили таки на місці. Показ її портфоліо в Екзекутиві Народного Союзу пробудив зацікавлення і можливість вивести її моделі в найближчому сезоні на Союзівці, де літом збирається багато гостей, а зокрема багато жінок.

Наша гостя радіє. У неї стільки ідей, стільки нових задумів, з пристосуванням давніх українських уборів — тільки, щоб знайшли вони зацікавлення і покупців!

Зразки запроєктованих суконь

Д-р Я. Ісаєвич в Едмонтоні

На запрошення катедри української культури та етнографії ім. Лідії та Ераста Гуцуляків при Альбертському університеті Едмонтон відвідав д-р Ярослав Ісаєвич. Д-р Ісаєвич є директором Львівського Інституту суспільних наук АН УРСР та заступником голови відновленого Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові. Тепер він веде наукові досліди у Гарвардському університеті. У науковому доробку проф. Ісаєвича багато праць, з яких найбільш відомі „Братства та їх роль в розвитку української культури XVI-XVIII ст. (1966), „Джерела з історії української культури доби феодалізму XVI — XVIII ст." (1972) та „Першодрукар Іван Федоров і виникнення друкарства на Україні" (1975).

У Едмонтоні д-р Ісаєвич прочитав три лекції, з яких дві спонзорувала катедра української культури та етнографії ім. Гуцуляків. Першу лекцію „Подорожні записки Мартина Ґруневеґа, маловідоме джерело з історії та етнографії народів Східньої Европи" він прочитав 7-го березня ц.р. в Альбертському університеті. Мартин Ґруневеґ був німецьким купцем, у XVI ст. багато подорожував по Україні. Його детальні записки, ілюстровані рисунками, зберігаються нині в архівах в Ґданську і є неоціненим джерелом інформацій про Україну того періоду. Д-р Ісаєвич ілюстрував свою цікаву доповідь слайдами рисунків Ґруневеґа, які уможливили численній публіці краще уявити собі наше минуле.

Того самого дня в Едмонтонській Пластовій Домівці д-р Ісаєвич прочитав другу лекцію. Гостя представив проф. Андрій Горняткевич від Наукового Товариства ім. Шевченка в Едмонтоні, співспонзора вечора. Темою лекції були останні археологічні знахідки на терені України. Показуючи слайди з археологічних експедицій та реконструкцій відкопаних об'єктів доповідач розповів про цікаві відкриття, головно з терену Галичини, які поширюють наші знання історії.

Н.Н.

Велика втрата для української громади в Бразилії

Ім'я о. Аґустина Діткуна ЧСВВ, пароха української католицької церкви Різдва Божої Матері, в Куритибі — Бразилія всім відоме з української преси. Непосидющий, невтомний мов та мурашка, він завжди зумів молитися не тільки за душі своїх парафіян, але за весь український народ і за відновлення суверенности Української Держави.

Отець Аґустин користав кожну нагоду, щоб при молитві завжди відзначувати визначну подію з боротьби українського народу за свою свободу. Ім'я о. Аґустина було відоме у всіх місцевих телевізіях і навіть в Ріо де Жанейро.

Але найбільше о. Аґустин працював з маленькими, середніми і більшими дітьми. Він добре знав, що це найкращий терен, бо це наша будучність. Він з ними молився, співав і забавлявся і весь час вщіплював їм любов до батьківщини батьків, дідів і прадідів. Він їм весь час вказував, що вони по крові є сини і доньки великої, християнської і багатокультурної держави в Европі, України.

Але раптом сталася велика „несподіванка ". Не знати, чи це випадково, чи намірено , але о. Аґустина Діткуна „запрошують" до Австралії. Вістка про „постанову" о. Аґустина від'їхати до Австралії немов грім вдарив з ясного неба не тільки для мирян парафії української католицької церкви Різдва Матері, але й для всієї української громади в Бразилії. Не помогли прохання, щоб о. Діткун не їхав до Австралії, він відповів, що вже „дав" слово і мусить їхати.

23-го лютого керівна українська громада влаштувала для о. Діткуна прощальну вечерю в однім із гарних ресторанів, в резидіяльній зоні Куритиби. Промовляли при вечері: мґр Олександер Равлик, голова Хліборобсько-Освітнього Союзу, інж. Амброзій Хома, голова Апостольства Молитви при парафії, Євгенія Бокаловська Мазепа, директор Суботньої школи при Хліборобсько-Освітнім Союзі, і Василь Чмир, голова Українсько-Бразилійського Клюбу. Всі промовці закінчували проханням щоб о. Аґустин повертав скоро назад до своєї Парафії в Куритибі. Від Представництва ДЦ УНР взяла участь в прощальній вечері Режіна Шпак Рубінець, Культурно-освітня референтка Представництва і Об'єднання Прихильників ДЦ УНР.

В неділю, 25-го лютого, о. Аґустин Діткун відслужив останнє Богослужен ня в Куритибі. Церква була переповнена. Поважне число української дітвори було в національних строях. Був присутній на Богослуженню голова Представництва ДЦ УНР.

Після Богослуження, о. Діткун попросив зняти кілька знимок зі своїми улюбленими діточками на пам'ятку.

У вівторок, 27-го лютого, о. Аґустин Діткун відлетів до Австралії. Прощали о. Діткуна на летовищі представники української громади, а головно його улюблені діти, як завжди, в національних строях. Всі діти, і навіть старші, прощали о. Діткуна зі сльозами в очах, вимовляючи: „Отче, вертайте скоро!"

Д-р Михайло Рубінець

Діти прощаються з о. Діткуном перед вівтарем в українській католицькій церкві Різдва Божої Матері.

Українські школи в Твин-Сиbі, Міннесота в поклоні Т. Шевченкові

В неділю, 25-го березня, українські православні школи при церкві св. Михаїла та при церкві свв. Володимира і Ольги, вшанували концертом нашого пророка Т. Шевченка.

Після панахиди за душу Т. Шевченка, всі присутні заповнили залю при церкві св. Михаїла, щоб разом з дітьми відзначити це свято. Програма концерту була добре опрацьована. Перед офіційною програмою учителька української мови Л. Ґелецінська коротко пояснила п'єсу „Тарас шукає золотих стовпів", яку написав і режисерував вчитель історії Павло Вітрик. У п'єсі взяли участь учні 4-ої кляси М. Білий, Д. Кудановин, А. Кебернік, 6-ої кляси Н. Новицька, 9-ої — В. Яр, Т. Гаврилюк. Ролю матері бездоганно виконала вчителька української мови О. Хоролець. Офіційну частину концерту відкрив керівник школи Я. Білий. Слідував віршований життєпис Т.Г. Шевченка, написаний П. Вітриком, який продеклямували учні 9-ої кляси С. Безсонова, В. Білий, Т. Гаврилюк, В. Яр, 6-ої: Н. Новицька, Г. Яр, Е. Кебернік, 4-ої: Д. Куданович, А. Кебернік, А. Партика. Учні садочка і 1-ої кляси: М. Гаврилюк, Л. Гупало, Д. Ґлоба, Л. Кравець, А. Кравець, В. Левкович, В. Мачко, Л. Партика і Д. Щербаненко деклямували „Рідна мова" С. Воробкевича, „Т. Шевченко", „Наш поет" і „Галя".

Учні церкви свв. Володимира і Ольги (Сен Пол) К.Л. і Д. Аная деклямували „Чи ми ще зійдемося знову" і „Село" Т. Шевченка. Зі школи св. Михаїла учні 4-ої кляси С. Кравець, Я. Галагуз деклямували „На розпутті кобзар сидить" Т. Шевченка і „На могилі Кобзаря". Учні 6-ої кляси Н. Безсонова, Г. Рощук і Р. Щетина — „На роковини Т. Шевченка" Лесі Українки. Учениця 9-ої кляси Христина Грипа — „Тече вода в синє море" Т. Шевченка.

Учні 3-ої кляси: Г. Куданович, Ю. Галагуз, Б. Партика, Х. Залуцька, А. Ґлоба, Л. Левкович, Р. Оланд і Ю. Галагуз деклямували „Поклін Кобзареві", „Защебетав жайворонок", „На вічну пам'ять", „Катерина", „Село", „Зацвіла в долині", „Тополя" і „Тече вода". Наступною точкою було тріо скрипальок — Сніжана Безсонова, Наталка Безсонова, Розана Щетина, які виконали музичну в'язанку на слова Т. Шевченка. Опісля шкільний хор проспівав: „Думи мої", соліст Мирослав Білий, учень 4-ої кляси, „Садок вишневий" і „Якби мені черевики", солістка Наталка Новицька. Дириґентом хору є музично талановита і віддана українській школі Оксана Біла. Акомпаньювала Оля Яр. Після закінчення програми Я. Білий запросив усіх присутніх до буфету на смачно приготовані страви.

О.І.

УНІГУ...

(Закінчення зі стор. 1)

Літературна українська мова була недостатньо уніфікована, хоч перші мовні норми, встановлені на Україні, яка входила до складу Росії, теоретично були прийняті і в Галичині і Буковині ще за часів Австрійської імперії. До 1905 року, царський уряд забороняв публічний вжиток української мови, крім белетристики, і не допускав її до шкільного навчання аж до 1917 року. У міжвоєнний час Україна була поділена між СССР, Польщею, Румунією і Чехо-Словаччиною, суспільні і культурні умови в яких різко відрізнялися.

Книжка проф. Шевельова базується на вичерпних дослідженнях фактографічного матеріялу і простежує розвиток сучасних норм української мови у взаємозв'язку з політичним, правовим і культурними умовами кожного району України Досліджується також зв'язок між сучасними мовними нормами і основними діялектами, шляхи збагачення мови і складна боротьба за єдність мови та навіть за саме її існування. Не зловживаючи надмірно термінологією, книжка висвітлює шляхи розвитку мови у взаємозв'язку із широкими політичними і культурними обставинами.

Появу книжки „Українська мова в першій половині XX ст. (1900-1941)" в серії видань УНІГУ уфундував бл. п. Іван Гадзевич, меценат Фонду Катедр Українознавства.

АМЕРИКАНСЬКІ ФАРМЕРИ почали цю весну з кращими передбаченнями після невдач, посухи останніх двох років, економічної кризи початку 1980-их років. Початок нового десятиріччя відзначається збільшенням фінансів, нижчими боргами та дощами, які необхідні для доброго врожаю. Але, не зважаючи на оптимістичні прогнози, фармерський пояс від Північної Дакоти до Тексасу має нетрадиційну економічну проблему. Великі фармери, субсидовані владою, витрачають свої прибутки все далі й далі від рідних місць, вони втрачають людей, які не бачать у фармерстві майбутнього. Сільськогосподарські економісти вказують, що це явище спостерігається по цілій країні.